

سه‌شنبه ۲۸ مرداد ۱۴۰۴ | ۲۵ صفر ۱۴۴۷

گزارش
میسراگر بندی

«تلاش‌هایی شده و می‌شود، اما نتیجه این تلاش‌ها کسی را راضی نکرده، نه دانش آموزان، نه خانواده‌ها، نه معلمان و نه حتی رئیس‌جمهور را! یک جای کار می‌لنگد، مشکلات مشخص است، برنامه هم داریم، اما پای اجرا که وسط می‌آید، با آنچه که باید باشد فرسنگ‌ها فاصله داریم.» روز گذشته، اجلاس رؤسای آموزش و پرورش کشور در اردوگاه شهید باهنر تهران آغاز به کار کرد؛ اجلاسی که بازتابی از دغدغه‌ها و چالش‌های عمیق نظام آموزشی کشور بود. رئیس‌جمهور نیز در این اجلاس حاضر شد و در سخنرانی خود با صداقت و صراحت، واقعیت‌هایی را به تصویر کشید، واقعیت‌هایی که کمتر به آن پرداخته شده‌است؛ از مدارس مجلل با شهریه‌های نجومی که نماد فاصله عمیق میان طبقات جامعه است، تا دانش آموزانی که به دلیل نابرابری‌ها و محدودیت‌ها از فرصت‌های آموزشی محروم می‌مانند. پزشک‌یان بیان کرد که آموزش و پرورش نباید مکانی برای تقویت شکاف‌ها باشد، بلکه باید پلی برای ایجاد عدالت، همدلی و آینده‌ای بهتر برای همه کودکان این کشور شود. او از مدیران خواست که فراتر از شعارها، با درک واقعی مشکلات و به عزمی راسخ، مسیر تحول و بهبود آموزش را هموار کنند.

■ ■ ■

این اجلاس، فرصتی شد تا با هم‌اندیشی و برنامه‌ریزی دقیق، عدالت آموزشی به‌صورت ملموس، در سراسر کشور محقق شود. البته اگر عزمی جدی و کافی از سوی همه مسئولان و مدیران مرتبط با حوزه تعلیم و تربیت برایش وجود داشته باشد.

■ **فرصتی برای یافتن راهکارهای عملی آموزش**

سی‌وهشتمین اجلاس رؤسای آموزش و پرورش کشور، روزهای ۲۷ و ۲۸ مرداد با حضور گسترده مدیران و مسئولان عالی‌رتبه برگزار شد و با دیدار وزیر آموزش و پرورش و اعضای ستاد برگزاری اجلاس با آیت‌الله جوادی آملی آغاز گردید.

سید حمایت میرزاده، رئیس ستاد برگزاری اجلاس درباره سابقه اجلاس توضیح داد: «اجلاس رؤسای آموزش و پرورش به پیشنهاد شهید رجایی در سال ۱۳۵۹ پایه‌گذاری شد و از سال ۱۳۶۱ به‌طور رسمی هر سال برگزار می‌شود، مگر در سال‌های خاصی مانند شیوع کرونا یا تغییر دولت‌ها که موقتاً متوقف شد. امسال نیز در شرایط ویژه و با هدف درک عمیق‌تر مدیران از سیاست‌های وزارتخانه برگزار می‌شود.» او با اشاره به رویکرد اصلی سی‌وهشتمین اجلاس تصریح کرد: «دو اصل کلیدی «تقای کیفیت آموزش» و «عدالت آموزشی» محور برنامه‌های این اجلاس است. ارتقای کیفیت آموزش شامل عبور از نظام تست‌محور، تأکید بر یادگیری عمیق، مهارت‌محوری، پرورش تفکر و همچنین توجه به گروه‌بندی دقیق دانش آموزان و معلمان است.»

میرزاده همچنین اشاره کرد که چهار کمیته تخصصی برنامه‌ریزی، محتوا و اجرا، ارزیابی، تبلیغات و دبیرخانه، از چهار ماه پیش برای آماده‌سازی این اجلاس فعالیت داشته‌اند. رئیس ستاد اجلاس درباره حضور گسترده مدیران و مسئولان عالی‌رتبه از جمله رئیس‌جمهور گفت: «این رویداد فرصتی است است مدیران آموزش و پرورش کشور در تعامل سازنده‌ای، راهکارهای عملی برای ارتقای عدالت و کیفیت آموزش بیابند.»

■ **شهریه ۱۶۰ میلیونی، بی‌عدالتی محض است**

در ادامه بررسی محورهای کلیدی اجلاس، مهم‌ترین بخش این رویداد به سخنان مسعود پزشک‌یان، رئیس‌جمهور، اختصاص داشت که به مسائل بنیادین عدالت آموزشی و نابرابری‌های موجود در نظام مدرسه‌ای ایران به زبان آورد. پزشک‌یان در این اجلاس ملی، با اشاره به ضرورت تربیت نسلی که به وطن خود عشق بورزد و برای حل مشکلات آن تلاش کند، گفت: «چرا فرزندانمان را طوری تربیت نمی‌کنیم که به این سرزمین دل ببندند و درد و عشق مردم خود را در دل داشته باشند؟»

تحلیل
سیدمهدی جلالی*

در هشتم آگوست ۲۰۲۵ با میانجی‌گری ایالات‌متحده، رهبران آذربایجان و ارمنستان متن یک توافق صلح اعلامیه سیاسی را در واشینگتن امضا کردند که بر بهرسمیت‌شناختن متقابل تمامیت ارضی، ترک ادعاهای سرزمینی و خودداری از توسل به زور تأکید دارد. در پیوست‌های اجرایی، مسیر ترازنی‌تی جدیدی برای اتصال آذربایجان اصلی به نخجوان پیش‌بینی شده که در ادبیات رسانه‌ای به «TRIPP» (مسیر ترامپ) شهرت یافته است و عملاً جایگزینی برای مفهوم بحث‌برانگیز «کریدور ننگرور» تلقی می‌شود.

جنگ ۲۰۲۰ دره‌باغ با میانجی‌گری روسیه به آتش‌بس سه‌جانبه انجامید و در آن به «بازگشایی ارتباطات منطقه‌ای» اشاره شد، بی‌آنکه به «کریدور» فرامرزی تصریح شود. پس از آن، مطالبه «ننگرور» از سوی باکو و مخالفان اِیروان با نوع نادر ادبیات «کریدور» محور تنش بود.

ایران از دهه ۱۹۹۰ و در دور‌های مختلف، نقش

جامعه

سرویس اجتماعی ۶۰۴۰۳۳۸۸۵

گزارش «جوان» از سی‌وهشتمین اجلاس سراسری مدیران آموزش و پرورش کشور

پزشکیان: شهریه ۱۶۰ میلیونی مدارس بی‌عدالتی محض است

رئیس‌جمهور با تأکید بر لزوم عملیاتی شدن برنامه‌ها، از شهریه‌های نجومی برخی مدارس انتقاد کرد و گفت: چرا باید برخی مدارس سقف شهریه‌شان

به ۱۶۰ میلیون تومان برسد و این بی‌عدالتی همچنان ادامه داشته باشد؟

زهراسماغی اخبرگزی صداسپا

اوبیان کرد که همه این ارزش‌ها و روحیه‌ها در کلاس درس شکل می‌گیرد و معلمان و مدیران نقش کلیدی در انتقال این حس مسئولیت دارند. به گفته پزشک‌یان، «هیچ مکانی هم‌تراز با کتیب، قطعاً همراهی خوانده‌کرد.»

■ **کام‌هایی برای کاهش شکاف آموزش**

در ادامه این رویداد، علیرضا کاظمی-وزیر آموزش و پرورش، ضمن تأکید بر هم‌رستایی برنامه‌های وزارتخانه با شعار محوری آموزش خوبی ببیند؟» او بر ضرورت ارتباط نزدیک‌تر با خانواده‌ها اشاره و خاطرنشان کرد که بسیاری از خانواده‌ها حتی برای ساخت مدرسه فرزندان‌شان با دست خود کارگری کرده‌اند: «برای حل مشکلات باید با سختی‌ها روبه‌رو شویم، هیچ‌کس در ناز و نعمت به جای نمی‌رسد و باید سختی‌ها را به جان خرید.»

یکی از نکات جدجالی سخنان پزشک‌یان، اشاره به تبعات نابرابری مالی در مدارس بود: «چرا باید مدارس متفاوت داشته باشیم و برخی اعلام کنند سقف شهریه ۱۶۰ میلیون تومان است؟ این یعنی حتی بیش از این مبلغ هم دریافت می‌شود. این وضعیت، بی‌عدالتی محض است.» او با انتقاد از اینکه پولداران حاضر نیستند فرزندان‌شان را به برخی مدارس بفرستند، پرسید: «چرا نمی‌توانیم مدرسی ایجاد کنیم که همه آرزو داشته باشند فرزندان‌شان در آن تحصیل کنند؟»

پزشک‌یان مسئولیت مدیران آموزش و پرورش را سنگین دانست و گفت: «باید درد مردم و درد بی‌عدالتی را در کتیب و نپذیریم.» او تأکید کرد که نباید اجازه داده شود کودکی که والدینش توانایی پرداخت شهریه‌های سنگین را ندارند، از فرزندان ثروتمندان عقب بماند. آموزش باید فراتر از تئوری باشد و با عشق انجام شود و مسئولان نیز باید این پاور را در دل داشته باشند تا بتوانند برنامه‌ها را به مرحله اجرا برسانند.

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنان خود؛ فاصله‌بین گفتار و عمل در کشور گالیه کرد: «در کشور بسیار سخن می‌گویم، اما به آن عمل نمی‌کنیم. حداقل نباید چیزهایی را که قصد انجامش را نداریم، بر زبان بیاوریم.» او اظهار داشت که مردم وعده‌هایی را که از پشت تریبون‌ها داده می‌شود، باور می‌کنند، اما بسیاری از آنها محقق نمی‌شوند. پزشک‌یان از تلاش‌هایی که تاکنون انجام شده قدرانی کرد، اما گفت: «راضی نیستیم.» او از مدیران خواست تا مردم را به صحنه بیاورند و با شفافیت و صداقت نشان دهند که هدف

اصلی کمک به فرزندان‌شان و حل مشکلات آموزشی است: «شما باید مردم را به صحنه بیاورید. اگر بدانند ما

می‌خواهیم به فرزندان‌شان کمک کنیم و مشکلات آموزشی را حل کنیم، قطعاً همراهی خواهند کرد.»

■ **کام‌هایی برای کاهش شکاف آموزش**

در ادامه این رویداد، علیرضا کاظمی-وزیر آموزش و پرورش، ضمن تأکید بر هم‌رستایی برنامه‌های وزارتخانه با شعار محوری آموزش خوبی ببیند؟» او بر ضرورت ارتباط نزدیک‌تر با خانواده‌ها اشاره و خاطرنشان کرد که بسیاری از خانواده‌ها حتی برای ساخت مدرسه فرزندان‌شان با دست خود کارگری کرده‌اند: «برای حل مشکلات باید با سختی‌ها روبه‌رو شویم، هیچ‌کس در ناز و نعمت به جای نمی‌رسد و باید سختی‌ها را به جان خرید.»

یکی از نکات جدجالی سخنان پزشک‌یان، اشاره به تبعات نابرابری مالی در مدارس بود: «چرا باید مدارس متفاوت داشته باشیم و برخی اعلام کنند سقف شهریه ۱۶۰ میلیون تومان است؟ این یعنی حتی بیش از این مبلغ هم دریافت می‌شود. این وضعیت، بی‌عدالتی محض است.» او با انتقاد از اینکه پولداران حاضر نیستند فرزندان‌شان را به برخی مدارس بفرستند، پرسید: «چرا نمی‌توانیم مدرسی ایجاد کنیم که همه آرزو داشته باشند فرزندان‌شان در آن تحصیل کنند؟»

پزشک‌یان مسئولیت مدیران آموزش و پرورش را سنگین دانست و گفت: «باید درد مردم و درد بی‌عدالتی را در کتیب و نپذیریم.» او تأکید کرد که نباید اجازه داده شود کودکی که والدینش توانایی پرداخت شهریه‌های سنگین را ندارند، از فرزندان ثروتمندان عقب بماند. آموزش باید فراتر از تئوری باشد و با عشق انجام شود و مسئولان نیز باید این پاور را در دل داشته باشند تا بتوانند برنامه‌ها را به مرحله اجرا برسانند.

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنان خود؛ فاصله‌بین گفتار و عمل در کشور گالیه کرد: «در کشور بسیار سخن می‌گویم، اما به آن عمل نمی‌کنیم. حداقل نباید چیزهایی را که قصد انجامش را نداریم، بر زبان بیاوریم.» او اظهار داشت که مردم وعده‌هایی را که از پشت تریبون‌ها داده می‌شود، باور می‌کنند، اما بسیاری از آنها محقق نمی‌شوند.

پزشک‌یان از تلاش‌هایی که تاکنون انجام شده قدرانی کرد، اما گفت: «راضی نیستیم.» او از مدیران خواست تا مردم را به صحنه بیاورند و با شفافیت و صداقت نشان دهند که هدف

اصلی کمک به فرزندان‌شان و حل مشکلات آموزشی است: «شما باید مردم را به صحنه بیاورید. اگر بدانند ما می‌خواهیم به فرزندان‌شان کمک کنیم و مشکلات آموزشی را حل کنیم، قطعاً همراهی خواهند کرد.»

■ **کام‌هایی برای کاهش شکاف آموزش**

در ادامه این رویداد، علیرضا کاظمی-وزیر آموزش و پرورش، ضمن تأکید بر هم‌رستایی برنامه‌های وزارتخانه با شعار محوری آموزش خوبی ببیند؟» او بر ضرورت ارتباط نزدیک‌تر با خانواده‌ها اشاره و خاطرنشان کرد که بسیاری از خانواده‌ها حتی برای ساخت مدرسه فرزندان‌شان با دست خود کارگری کرده‌اند: «برای حل مشکلات باید با سختی‌ها روبه‌رو شویم، هیچ‌کس در ناز و نعمت به جای نمی‌رسد و باید سختی‌ها را به جان خرید.»

یکی از نکات جدجالی سخنان پزشک‌یان، اشاره به تبعات نابرابری مالی در مدارس بود: «چرا باید مدارس متفاوت داشته باشیم و برخی اعلام کنند سقف شهریه ۱۶۰ میلیون تومان است؟ این یعنی حتی بیش از این مبلغ هم دریافت می‌شود. این وضعیت، بی‌عدالتی محض است.» او با انتقاد از اینکه پولداران حاضر نیستند فرزندان‌شان را به برخی مدارس بفرستند، پرسید: «چرا نمی‌توانیم مدرسی ایجاد کنیم که همه آرزو داشته باشند فرزندان‌شان در آن تحصیل کنند؟»

پزشک‌یان مسئولیت مدیران آموزش و پرورش را سنگین دانست و گفت: «باید درد مردم و درد بی‌عدالتی را در کتیب و نپذیریم.» او تأکید کرد که نباید اجازه داده شود کودکی که والدینش توانایی پرداخت شهریه‌های سنگین را ندارند، از فرزندان ثروتمندان عقب بماند. آموزش باید فراتر از تئوری باشد و با عشق انجام شود و مسئولان نیز باید این پاور را در دل داشته باشند تا بتوانند برنامه‌ها را به مرحله اجرا برسانند.

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنان خود؛ فاصله‌بین گفتار و عمل در کشور گالیه کرد: «در کشور بسیار سخن می‌گویم، اما به آن عمل نمی‌کنیم. حداقل نباید چیزهایی را که قصد انجامش را نداریم، بر زبان بیاوریم.» او اظهار داشت که مردم وعده‌هایی را که از پشت تریبون‌ها داده می‌شود، باور می‌کنند، اما بسیاری از آنها محقق نمی‌شوند.

پزشک‌یان از تلاش‌هایی که تاکنون انجام شده قدرانی کرد، اما گفت: «راضی نیستیم.» او از مدیران خواست تا مردم را به صحنه بیاورند و با شفافیت و صداقت نشان دهند که هدف

اصلی کمک به فرزندان‌شان و حل مشکلات آموزشی است: «شما باید مردم را به صحنه بیاورید. اگر بدانند ما می‌خواهیم به فرزندان‌شان کمک کنیم و مشکلات آموزشی را حل کنیم، قطعاً همراهی خواهند کرد.»

■ **کام‌هایی برای کاهش شکاف آموزش**

در ادامه این رویداد، علیرضا کاظمی-وزیر آموزش و پرورش، ضمن تأکید بر هم‌رستایی برنامه‌های وزارتخانه با شعار محوری آموزش خوبی ببیند؟» او بر ضرورت ارتباط نزدیک‌تر با خانواده‌ها اشاره و خاطرنشان کرد که بسیاری از خانواده‌ها حتی برای ساخت مدرسه فرزندان‌شان با دست خود کارگری کرده‌اند: «برای حل مشکلات باید با سختی‌ها روبه‌رو شویم، هیچ‌کس در ناز و نعمت به جای نمی‌رسد و باید سختی‌ها را به جان خرید.»

یکی از نکات جدجالی سخنان پزشک‌یان، اشاره به تبعات نابرابری مالی در مدارس بود: «چرا باید مدارس متفاوت داشته باشیم و برخی اعلام کنند سقف شهریه ۱۶۰ میلیون تومان است؟ این یعنی حتی بیش از این مبلغ هم دریافت می‌شود. این وضعیت، بی‌عدالتی محض است.» او با انتقاد از اینکه پولداران حاضر نیستند فرزندان‌شان را به برخی مدارس بفرستند، پرسید: «چرا نمی‌توانیم مدرسی ایجاد کنیم که همه آرزو داشته باشند فرزندان‌شان در آن تحصیل کنند؟»

پزشک‌یان مسئولیت مدیران آموزش و پرورش را سنگین دانست و گفت: «باید درد مردم و درد بی‌عدالتی را در کتیب و نپذیریم.» او تأکید کرد که نباید اجازه داده شود کودکی که والدینش توانایی پرداخت شهریه‌های سنگین را ندارند، از فرزندان ثروتمندان عقب بماند. آموزش باید فراتر از تئوری باشد و با عشق انجام شود و مسئولان نیز باید این پاور را در دل داشته باشند تا بتوانند برنامه‌ها را به مرحله اجرا برسانند.

جامعه
سرویس اجتماعی ۶۰۴۰۳۳۸۸۵

گزارش «جوان» از سی‌وهشتمین اجلاس سراسری مدیران آموزش و پرورش کشور

پزشکیان: شهریه ۱۶۰ میلیونی مدارس بی‌عدالتی محض است

رئیس‌جمهور با تأکید بر لزوم عملیاتی شدن برنامه‌ها، از شهریه‌های نجومی برخی مدارس انتقاد کرد و گفت: چرا باید برخی مدارس سقف شهریه‌شان

به ۱۶۰ میلیون تومان برسد و این بی‌عدالتی همچنان ادامه داشته باشد؟

حوزه حدود ۱۶ درصد پایین‌تر از میانگین کشوری هستیم و باید این دانش آموزان به سمت هنرستان‌ها هدایت شوند تا فرصت‌های بهتر آموزشی داشته باشند.»

حکیم‌زاده از دو برنامه تحولی دولت چهاردهم در آموزش ابتدایی سخن گفت؛ برنامه «مدرسه تراز» سند تحول بنیادین» و اصلاح روش‌های یادگیری و آموزش در کلاس درس که با اجرای طرح «توانا» و اجتماعات یادگیری به دنبال توانمندسازی مدیران و معلمان است.

او در پایان اظهار داشت: «در عصر هوش مصنوعی، آموزش نیازمند تحول بنیادین است و نظام‌های موفق جهان بر پایه مدیریت یکپارچه، حمایت همه‌جانبه از دانش آموزان، یادگیری مییق و معلمان اثربخش شکل گرفته‌اند.»

■ **توسعه مدارس و ارتقای کیفیت با حمایت دولت**

در ادامه اجلاس سراسری مدیران آموزش و پرورش و کشور، فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، با اشاره به اجرای نهضت عدالت آموزشی که یکی از اولویت‌های جدی رئیس‌جمهور است، تأکید

کرد که دکتر پزشک‌یان شخصاً بر روند اجرای این نهضت مردمی در دو حوزه حیاتی، یعنی توسعه فضاهای فیزیکی مدارس و ارتقای کیفیت آموزشی، نظارت مستقیم دارد.

مهاجرانی با بیان اینکه عدالت آموزشی دو محور اساسی دارد، توضیح داد: «یکی افزایش فضاهای فیزیکی و ساخت مدرسه دیگری ارتقای سطح کیفی نظام آموزش است که رئیس‌جمهور به عنوان یکی از رویکردهای محوری دولت چهاردهم، به این دو حوزه ورود جدی کرده‌است.» او ادامه داد: «رئیس‌جمهور با حساسیت ویژه، علاوه بر تخصیص اعتبارات بیشتر به وزارت آموزش و پرورش، به نحوه آموزش، محتوای درسی، تعامل با دانش آموزان و حتی چیدمان کلاس‌های درس توجه دارد و با نظارت مستمر بر روند اجرای نهضت، بر عملیاتی شدن آن و دستیابی به اهداف مورد نظر تأکید و اصرار دارد.»

سخنگوی دولت همچنین نقش آموزش و پرورش در دولت چهاردهم را بسیار مهم دانست: «حضور شخص رئیس‌جمهور در آیین افتتاح اجلاس سراسری مدیران آموزش و پرورش سراسر کشور نیز نشان‌دهنده توجه ویژه دولت به تعلیم و تربیت و برقراری عدالت آموزشی در سراسر کشور است.»

مهاجرانی درباره برنامه‌های دولت برای توسعه فضاهای آموزشی اظهار کرد: «فرزندان اتباع خارجی دارای مجوز اقامت در ایران می‌توانند همانند گذشته این بخش است و برنامه‌ریزی گسترده‌ای انجام شده که با پیگیری مستمر و همراهی رئیس‌جمهور و مردمی کردن پروژه‌ها، موفقیت در دستیابی به اهداف میسر خواهد شد.»

او با اشاره به انتشار برنامه عملکرد مناطق آموزشی کشور برای نخستین بار، توضیح داد که در این کارنامه شاخص‌هایی مانند نرخ ترک تحصیل، تکرار پایه و پوشش تحصیلی بررسی شده و استان‌ها موظف به ارزیابی و اصلاح برنامه‌های خود هستند.

معاون آموزش ابتدایی به ضرورت مهارت‌آموزی دانش آموزان در عصر هوش مصنوعی تأکید کرد: «تفکر، پژوهش، خلاقیت و سواد دیجیتال در اولویت آموزش ما قرار دارد و طرح‌هایی مانند «عید هنر و داستان»، «جابر بن حیان» و آموزش سواد دیجیتال، تاکنون با مشارکت میلیون دانش‌آموز و معلم اجرا شده‌اند.»

حکیم‌زاده درباره برنامه‌های عدالت آموزشی گفت: «سه طرح اصلی شامل جذب بازماندگان از تحصیل، اجرای طرح حمایتی «حامی» برای دانش آموزان ضعیف و توسعه مدارس شبانه‌روزی و هنرستان‌ها در مناطق عشایری در دستور کار است.»

او با اشاره به بازگشت ۳۰ هزار کودک بازمانده از تحصیل در سال گذشته، اجرای طرح «حامی» را گامی مهم در کاهش افت تحصیلی دانش آموزان معرفی و خاطرنشان کرد که این طرح در بیش از ۱۲۲ هزار کلاس و ۲۸ هزار پایگاه تابستانی اجرا شده‌است.

معاون آموزش ابتدایی درباره ضرورت هدایت دانش آموزان عشایری به رشته‌های مهارتی نیز گفت: «هم‌اکنون در این

از کودتا تا بمباران
همان امریکای همیشگی!

۲۲سال پیش در ۲۸ مرداد سال ۳۲ در چنین روزی و درست در چنین ساعتی که این یادداشت را مطالعه می‌کنید، ناگهان کودتایی بزرگ در تهران رخ داد. کودتایی که تنها یک رویداد تاریخی صرف نیست؛ زخمی است که هنوز هم بر حافظه جمعی ملت ایران تازه مانده‌است. آن روز، ایرانیان تجربه‌ای تلخ را از سر گذراندند؛ تجربه اعتماد به قدرت‌های خارجی و سپس خیانت آشکار آنان. ملت ایران که پس از دهه‌ها استبداد قاجاری و پهلوی، در پرتو نهضت ملی شدن صنعت نفت مرزهای از نیمه‌استقلال و کمی آزادی از چشیده‌بود، به ناگاه با دخالت مستقیم سرپنجه‌های دولت امریکا و انگلیس، از نخستین حق ملی بر مایع خود محروم شد. دولت محمد مصدق، با دلارهای امریکایی و توطئه سرویس‌های اطلاعاتی غرب ساقط شد و در پی آن، سایه سنگین استبداد و وابستگی دوباره بر سر این سرزمین گسترده شد.

اهمیت کودتای ۲۸ مرداد فراتر از سقوط یک دولت است. آنچه در آن روزها رخ داد، سرآغاز شکل‌گیری بی‌اعتمادی عمیق ملت ایران به امریکا و غرب بود. امریکا که در آغاز دهه ۳۰ با شعار حمایت از دموکراسی و پیشرفت وارد معادلات ایران شده‌بود، نشان داد که پابندیش به آزادی ملل صرفاً تا جایی است که منافع نفتی و ژئوپلیتیکش به خطر نیفتد. کودتا نه تنها یک دولت را ساقط کرد، بلکه مسیر یک ملت را تغییر داد؛ ملت ایران به چشم دید که «اعتماد به بیگانه» چگونه به اسارت دوباره می‌انجامد.

پیامدهای داخلی کودتا روشن و دردناک بود. سلطنت پهلوی که در حال تزلزل بود، دوباره جان گرفت و این بار با حمایت مستقیم غرب، پایه‌های خود را استوار کرد. سازمان مخوف ساواک پس از کودتا با پشتیبانی اطلاعاتی و آموزشی سیا شکل گرفت، آزادی‌های بینبد به محاق رفت و هر صدای آزادی خواهی در گلو فوراً خفه شد. نفت ایران که قرار بود سرمایه ملی برای آبادانی این سرزمین باشد، دوباره به اِزاری در دست قدرت‌های خارجی بدل شد و نسل‌هایی از ایرانیان در حسرت استقلال واقعی زیستند.

اما فراتر از این پیامدهای سیاسی و اقتصادی، کودتا اثری روانی و اجتماعی نیز بر ذهن تاریخی ایرانیان گذاشت. از آن پس، بدگمانی به غرب به بخشی جدایی‌ناپذیر از حافظه جمعی مردم ایران بدل شد. هرگاه از اصلاحات، آزادی یا حتی مذاکره با قدرت‌های خارجی سخنی به میان می‌آمد، خطراره خیانت ۲۸ مرداد دوباره در ذهن زنده می‌شد. به همین دلیل است که بسیاری از مورخان و اندیشمندان، انقلاب اسلامی ایران را تا حدی پاسخی به همان کودتا می‌دانند؛ انقلابی که با شعار استقلال و نه شرقی، نه غربی شکل گرفت و خواست ملت ایران برای رهایی از سلطه‌ی خارجی را به نمایش گذاشت و خشم سال‌ها فروخورده ملت ایران منجر به سقوط ای‌دی حکومت پهلوی شد.

امروز که بیش از ۷۰سال از آن واقعه می‌گذرد، یادآوری ۲۸ مرداد نه یک بازخوانی تاریخی به مناسبت روزی در تقویم، بلکه ضرورتی سیاسی برای زمان حال است، چراکه رفتار امریکا نسبت به ایران، در طول دهه‌های اخیر بی‌براهم، همان الی‌نشان داده‌است. همان الی‌نشان که خیانت که در کودتای ۳۲ دیده شد، در عرصه‌های دیگر تکرار شد؛ از حمایت علنی و پنهان از صدام در جنگ تحمیلی گرفته تا تحریم‌های اقتصادی فلج‌کننده، از نقش‌آفرینی در ترور دانشمندان هسته‌ای تا خروج یک جانبه از برجام. همه اینها نشان می‌دهد که بی‌اعتمادی ایران به امریکا نه از سر شعارزدگی، بلکه برآمده از تجربه‌ای تاریخی و تکرار شونده است.

نمونه روشن آن را در همین سال‌های اخیر می‌توان دید. ایران با وجود همه تردیده‌ها و خطرات تلخ، پای میز مذاکره نشست و برجام را پذیرفت. توافقی که قرار بود فصل جدیدی در روابط ایران و غرب بشکاید، اما در عمل به نمایش دوباره‌ای از همان بی‌اعتمادی مزروانه بدل شد. امریکا بدون هیچ پابندیی به تعهدات خود، از برجام خارج شد و تحریم‌ها را بازگرداند. در افکار عمومی ایران، این رفتار چیزی جز بازتولید خشم و بی‌اعتمادی ناشی کودتای ۲۸ مرداد نبود.

این روزها که مذاکرات جدید دوباره بر سر پرورنده هسته‌ای ایران مطرح و بر سر زبان‌هاست، ملت ایران که میراث‌دار حافظه تاریخی کودتااست، گر با دیده احتیاط به این مذاکرات می‌نگرد. درست در میانه همین گفت‌وگوها بود که حملات سنگین رژیم صهیونیستی و جنگ ۱۲ روزه علیه ایران بار دیگر برده از واقعیت برداشت. امریکا که مدعی میانجی‌گری و صلح جهانی است، در عمل با حمایت همه‌جانبه از اسرائیل، نشان داد که سیاست‌هایش همچنان بر مدار منافع قدیمی می‌چرخد؛ منافعی که استقلال ملت‌ها را قربانی می‌کند و برای تحقق آن از پرواز بی‌ها و آف‌هایش و ریختن بمب‌های چند تنی بر سر مردم فرگذارد نمی‌کند. این هم‌زمانی مذاکرات و تجاوز به خاک ایران به روشنی برای افکار عمومی ایران پیامی داشت: تکرار همان الگوی ۲۸ مرداد در لباسی تازه.

در چنین شرایطی، مرور تاریخ نه یک سرگرمی روشنفکرانه، بلکه ضرورتی سیاسی است. باید به نسل‌های جوان و حتی برخی مسئولان مسامحه‌گر با خوشبین ایرانی یادآور شد که چرا ملت ایران بر استقلال و مقاومت پای می‌فشارد. باید سرنوشت دولت مصدق و آخرین تصویر اسفرده و سرخورده او در تبعیدگاه احمدآباد را یادآور شد. باید به آنان گفت که پشتوانه این بدگمانی به امریکا، تجربه تلخ تاریخی‌اشان، نه لجبانی‌های حزبی و بانددی؛ از کودتای ۳۲ تا هرجا، از ساواک تا تحریم، از حمایت از پهلوی تا بمباران مستقیم تأسیسات هسته‌ای ایران. ملت ایران بارها هزینه اعتماد به بیگانه را پرداخته و امروز بر سر آن است که دیگر این هزینه را تکرار نکند. همه بر ضرورت تعامل و ارتباط با جهان در راستای رفع تحریم‌ها و ایجاد گشایش‌های اقتصادی متفق‌القولند. چیزی که نیازمند یادآوری مشفقانه و برادرانه به برخی سیاستون و افکار عمومی است، تاریخچه و فهرست بلندبالای خیانت‌های مستکبران به ملت ایران است تا در عین تلاش برای گفت‌وگو و رفع مشکلات، تپه‌نگاهی گذرا نیز به این پیشینه تاریخی داشته باشند.

خبرگزینانه

■ **رئیس سازمان فضایی ایران** از پرتاب ماهواره‌های ایرانی «طفر» و «پایا» با استفاده از پرتابگر سایوز روسیه در پاییز ۱۴۰۴ خبر داد.

■ سخنگوی وزارت آموزش و پرورش گفت: این وزارتخانه تصمیمی برای بازگشایی مدارس از نیمه شهریور ندارد.

■ معاون فرهنگی کمیته امداد گفت: طی سال گذشته ۴ هزار و ۲۱ نفر از دانش آموزان بازگشتی به تحصیل دانشتم و علاوه بر آن، از ۲۰ هزار دانش آموز در معرض ترک تحصیل پیشگیری شد.

■ مدیرعامل تاکسیرانی تهران گفت: در یک سال گذشته ۵۰۰ بانوی متقاضی دیگر پروانه رانندگی با تاکسی دریافت یا تمدید کرده‌اند و اکنون شمار تاکسیرانان زن فعال در شهر به بیش از یک هزار و ۱۰۰ نفر رسیده‌است.

■ فوق تخصص جراحی کودکان و استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران با اشاره به ضرورت وجود جراح اطفال در بیمارستان‌ها گفت: دو سوم بیمارستان‌های کشور فاقد جراح اطفال هستند، این در حالی است که ۲ هزار و ۷۰۰ هانتهجاری بود، تولد موجود نیاز به جراحی دارد.